

u kteréhokoliv soudu na území republiky s osvobozujícím účinkem. V souzené věci jde o obchodní dluh, pro který platí předpisy čl. 325 obch., resp. §§ 1420 a 905 obč. zák., ježto jde o platy peněžité. Není sporu o tom, že žalobcův postupitel má bydliště v P. a nelze proto pochybovati o tom, že účinky řádného složení, totiž zproštění závazku, mohly by nastati složením pohledávky u soudu v P. Složení se však stalo u okresního soudu v O. V souzeném případě nebylo na straně žalované firmy pochybností o místě plnění, a když podle §§ 1420 a 905 obč. zák. každý jiný dlužník je povinen plniti v místě splnění (mimo než není věřitel ani povinen přijmouti plnění), není důvodu, aby bylo dlužníkovi, který skládá dluh k soudu, poskytnuto výjimečně právo plniti kdekoliv, t. j. složit peníze u kteréhokoliv soudu, nýbrž i on jest povinen plniti v místě plnění. Složením jistiny u okresního soudu v O. se tudíž žalovaná nezprostila svého závazku, neboť složení se nestalo z důvodu právě uvedeného řádně ve smyslu § 1425 obč. zák. Neprávem proto soud první stolice zamítl žalobu na zaplacení zažalované částky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud správně vyložil, že žalovaná nesplnila řádně svůj závazek složením u okresního soudu v O., který není soudem místa splnění zažalované pohledávky, jež je v P. Proto stačí v té příčině odkázati dovolatelku na příslušné důvody napadeného rozsudku, které též nejvyšší soud schvaluje.

Čís. 16729.

Nároku na náhradu nákladů vynaložených pachtýřem na plody, jež zamýšlel vytěžiti ze zpachtovaných pozemků, (nákladů hnojení, osevu a pod.) musí se pachtýř domáhati v propadné šestiměsíční lhůtě po vrácení (vyklizení) (§ 1097 obč. zák.), a to i tehdy, došlo-li k předčasnému zrušení pachtovní smlouvy sjednané na určitou dobu.

(Rozh. ze dne 23. února 1938, Rv I 1261/36.)

Srovn. rozh. č. 3028, 3089, 4835, 6069, 12228 Sb. n. s.

Žalobci zpachtovali od žalovaných dne 1. března 1930 usedlost č. p. 106 v K. na dobu 6 let za roční pachtovné 13.000 Kč. Ježto žalobci neplatili řádně pachtovné, zrušili žalovaní podle odst. IV. pachtovní smlouvy roku 1932 ujednaný pacht, žalovali o vyklizení nemovitostí a v červnu 1932 žalobci zpachtovanou usedlost vyklidili. Poněvadž tímto předčasným skončením pachtu nemohli žalobci skliditi úrodu na zpachtovaných pozemcích a sklidili ji žalovaní propachtovatelé, domáhají se na žalovaných žalobou podanou 28. května 1935 zaplacení

35.932 Kč s přísl. z důvodu náhrady nákladů vynaložených na zaseté a zasazené plodiny. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů :

Žalobci uvádějí v žalobě, že tím, že byli exekučně donuceni vykliditi zpachtovanou usedlost již v měsíci červnu — tudíž krátce před sklizní — nemohli skliditi úrodu na polích, na nichž hospodařili a jež zasili, a že tím byli zkráceni téměř o všechnu svou celoroční práci, vynaloženou na zpachtovanou usedlost, a o vynaložená hnojiva, osevy obilí a jiných plodin, a žádají náhradu toho, co bylo takto na pachtovní objekt vynaloženo. To je skutkový základ žaloby, který v podstatě zůstal týž, i když žalobci, reagující na obranu žalovaných, uvedli, že v každém případě byli žalovaní sklizením úrody i bezdůvodně obohaceni, neboť to by podle pravidelného běhu věci vyplývalo už z jejich původního skutkového přednesu žaloby.

Jinak arcit' nelze míti za právní základ žaloby to, co strany za právní základ označují, nýbrž jen skutkové okolnosti a z nich vyplývající skutkový stav, z něhož se žalobní žádost vyvozuje.

Podle toho, co uvedeno, žádají žalobci náhradu nákladu vynaloženého na zpachtovanou usedlost z toho důvodu, že před sklizní byli po zrušení pachtovní smlouvy donuceni vykliditi usedlost a že nemohli proto skliditi úrodu. Učinili tudíž prospěšný náklad na věc v očekávání, že tohoto nákladu budou moci využítovati pro sebe tím, že jeho výsledky, totiž úrodu sklidí. Byli by tudíž žalovaní oprávněni podle §§ 1097 a 1037 obč. zák. na propachtovatelích, jimž náklad přišel k dobru, žádati jeho náhradu. Ustanovení § 1097 obč. zák. nepředpokládá za všech okolností, aby šlo o náklad na úkony, které měl vykonati pronajímatel. To předpokládá zákon jen pro nárok na úhradu nutného — třebaže bez úspěchu vynaloženého — nákladu podle § 1036 obč. zák., nikoli i tehdy, jde-li o náklady toliko prospěšné podle § 1037 obč. zák. Mimo to není třeba, aby šlo o pravé jednatelství bez příkazu, totiž aby nájemce užitečný náklad vynaložil v úmyslu prospěti jím pronajímateli, jak předpokládají §§ 1036 a 1037 obč. zák. Stačí, že onen náklad v zájmu pronajímatele byl učiněn. Citace §§ 1036 a 1037 v § 1097 obč. zák. nenaznačuje nutnost, aby tu byly předpoklady těchto ustanovení, nýbrž naznačuje jen rozsah nároků na náhradu vynaloženého nákladu (srovn. rozh. č. 6069 Sb. n. s.). Avšak podle § 1097 obč. zák. za takovouto náhradu musí býti u soudu žádáno nejdéle do šesti měsíců po navrácení věci dané do pachtu, jinak žalobní právo zanikne. Jde tu o lhůtu propadnou, k níž dlužno míti zření v každém období rozepře z povinnosti úřední (rozh. č. 3089 Sb. n. s.). Poněvadž však v souzeném případě žaloba nebyla podána v této lhůtě — vyklizení se stalo podle tvrzení žaloby v červnu 1932 a žaloba podána dne 29. května 1935 — zaniklo žalobní právo žalobců a nedomáhali-li se svých nároků plynoucích z pachtovní smlouvy v dotčené šestiměsíční lhůtě, nemohou již tytéž nároky uplatňovati ani z důvodu bezdůvodného obohacení. Proto nižší soudy právem zamítly žalobu, třebaž se tak stalo z jiných důvodů.